

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Ostravě rozhodl samosoudkyně Mgr. Janou Volkovou ve věci

žalobce: **M. C.**

proti
žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení**
sídlem Křížová 25, 225 08 Praha

o žalobě proti rozhodnutí žalované ze dne 17. 3. 2023,

takto:

- I. Žaloba **se zamítá.**
- II. Žalobce **nemá právo** na náhradu nákladů řízení.
- III. Žalované **se nepřiznává** náhrada nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

1. Žalobce dne 3. 8. 2022 požádal o přiznání invalidního důchodu. Žalovaná rozhodnutím ze dne 21. 11. 2022, č. j. X („prvostupňové rozhodnutí“) přiznala žalobci invalidní důchod pro invaliditu prvního stupně, protože podle posudku Okresní správy sociálního zabezpečení (dále jen „OSSZ“) Frýdek Místek 14. 9. 2022 se u něj jednalo o dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav kvůli poklesu pracovní schopnosti o 40 %. Žalobce byl uznán invalidním od 25. 8. 2022. S tímto datem nesouhlasil, měl za to, že byl invalidní již od 1. 8. 2017, proto proti prvostupňovému rozhodnutí podal námitky.

2. Žalovaná nechala pro účely námitkového řízení zpracovat posudek lékařské posudkové služby České správy sociálního zabezpečení (dále také „ČSSZ“ nebo „žalovaná“) a rozhodnutím ze dne 17. 3. 2023, č. j. X (dále jen „napadené rozhodnutí“), změnila prvostupňové rozhodnutí tak, že se žádost žalobce o invalidní důchod podle § 38 zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění (dále jen „zákon o důchodovém pojištění“), zamítá a výplata invalidního důchodu se k 20. 4. 2023 zastavuje.
3. Žalobce se žalobou podle § 65 a násl. zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (s. ř. s.), domáhal zrušení napadeného rozhodnutí a vrácení věci žalované k dalšímu řízení.

II. Žaloba

4. Žalobce podal žalobu proti napadenému rozhodnutí dne 12. 4. 2023. Proti shodnému rozhodnutí brojil žalobce i podáním ze dne 13. 5. 2023. I když toto podání označil opět jako žalobu, považoval jej krajský soud za doplnění žaloby ze dne 12. 4. 2023. Obě podání totiž směřovala proti totožnému rozhodnutí a byla podána v zákonné lhůtě pro podání žaloby.
5. Žalobce nejprve namítal nedodržení lhůt pro vydání rozhodnutí. Nesouhlasil s tím, že žalovaná rozhodla o jeho námitkách po 108 dnech od jejich podání. Námitky žalobce podal dne 21. 11. 2022, žalovaná vydala napadené rozhodnutí až 17. 3. 2023. Z tohoto důvodu je napadené rozhodnutí nezákonné.
6. Žalobce dále namítal, že v napadeném rozhodnutí byly uvedeny chybné údaje. Žalovaná v textu napadeného rozhodnutí uvedla, že rozhodovala mimo jiné na základě posudku České správy sociálního zabezpečení ze dne 1. 4. 2022, avšak žalobce podal žádost o invalidní důchod až 25. 8. 2022. Posudek posudkového lékaře ČSSZ byl vyhotoven až 7. 3. 2023, jak žalovaná sama uvedla v jiné části napadeného rozhodnutí.
7. Žalobce nesouhlasil s posouzením zdravotního stavu, jak to učinil MUDr. L. v posudku ČSSZ, na jehož základě žalovaná vydala napadené rozhodnutí. MUDr. L. nezohlednil lékařskou zprávu MUDr. N. z diabetologické ambulance ze dne 27. 12. 2022, z níž se podává, že zdravotní stav žalobce je trvalý s nepochybnou progresí. Žalobce měl dále za to, že MUDr. L. náležitě nezohlednil komplex jeho obtíží. Nemohl tak učinit, jelikož žalobce nezhlédl a neprozkoumal jeho letitou dokumentaci.
8. Žalobce namítal, že jeho dlouhodobá subkompenzace není důsledek nedodržování diabetických opatření nebo doporučení diabetologa. Jedná se o stav, který si za dobu 45 let od onemocnění diabetem žalobcovo tělo vybudovalo. Žalobcovo tělo vytvořilo za dobu onemocnění obranný reflex, kdy při poklesu hladiny cukru pod konkrétní hranici pociťuje žalobce nástup hypoglykemie a ve chvílích fyzické a psychické únavy, tělo uvolňuje cukr až nad úroveň 20 mmol/l a žalobci hrozí hyperglykemie. Tyto reakce nastávají, aniž by žalobce porušoval dietu. Uvedené výkyvy způsobují výrazné snížení pracovního výkonu.
9. Žalobce měl za to, že napadené rozhodnutí vychází z nedostatečně zjištěného skutkového stavu. Nebylo mu jasné, jak se závěry dvou dosud provedených lékařských posudků mohly lišit, přestože posuzující lékaři měli shodné vzdělání.
10. Z uvedených důvodů žalobce nesouhlasil s napadeným rozhodnutím a navrhoval, aby krajský soud napadené rozhodnutí zrušil a věc vrátil žalované k dalšímu řízení.

III. Vyjádření žalované

Shodu s prvopisem potvrzuje Bc. M. P.

11. Žalovaná ve vyjádření k žalobě podrobně popsala dosavadní průběh řízení a zaměřila se na právní rámec, ustanovení zákona o důchodovém pojištění a posudky lékařů k posouzení zdravotního stavu žalobce.
12. K nedodržení lhůty pro rozhodnutí uvedla, že rozhodla bezprostředně poté, co jí byl doručen posudek o zdravotním stavu žalobce. Posudek byl vypracován dne 7. 3. 2023, napadené rozhodnutí vydala dne 17. 3. 2023, tedy za 10 dnů. Splnila tak zákonnou povinnost rozhodnout bez zbytečného odkladu.
13. K chybnému odkazu na posudek ze dne 1. 4. 2022 žalovaná uvedla, že se jedná o písarskou chybu. Posudek byl vyhotoven dne 7. 3. 2023.
14. Dále uvedla, že žalobce nesouhlasí s lékařským posouzením svého zdravotního stavu. V této souvislosti odkázala na podrobné odůvodnění napadeného rozhodnutí a s ohledem na námítky žalobce, navrhla důkaz posudkem Posudkové komise Ministerstva práce a sociálních věcí („PK MPSV“) ve smyslu ustanovení § 4 odst. 2 zákona č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení („zákon o organizaci a provádění sociálního zabezpečení“).

IV. Obsah správních spisů

15. V průběhu řízení si krajský soud vyžádal správní (posudkový) spis OSSZ a také správní (dávkový) spis žalované, z nichž vyplývají následující skutečnosti.
16. Žalobce dne 3. 8. 2022 požádal o přiznání invalidního důchodu. Pro posouzení této otázky nechala žalovaná posoudit zdravotní stav žalobce. Lékař OSSZ Frýdek Místek posoudil zdravotní stav žalobce a dne 14. 9. 2022 vydal posudek se závěrem, že se u žalobce jedná o dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav, je invalidní a jedná se o invaliditu prvního stupně. Jeho pracovní schopnost z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu poklesla o 40 %, platnost posudku byla stanovena trvale.
17. Žalovaná rozhodnutím ze dne 21. 11. 2022, č. j. X (dále jen „prvostupňové rozhodnutí“), přiznala žalobci invalidní důchod pro invaliditu prvního stupně od 25. 8. 2022.
18. Proti prvostupňovému rozhodnutí brojil žalobce námitkami, jelikož nesouhlasil s dobou, od kdy mu byla invalidita stanovena. Měl za to, že mu žalovaná měla přiznat invalidní důchod již od 1. 8. 2017.
19. Zdravotní stav žalobce pro účely námitkového řízení posoudil lékař ČSSZ. V posudku o invaliditě ze dne 7. 3. 2023 dospěl k závěru, že žalobce není invalidní. Rozhodující příčinou dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu je zdravotní postižení uvedené v kapitole IV, položce 2b přílohy k vyhlášce č. 359/2009 Sb., pro které stanovil míru poklesu pracovní schopnosti ve výši 25 %.
20. Podle posudku se u žalobce jednalo o dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav ve smyslu § 26 zákona o důchodovém pojištění, nešlo o invaliditu podle § 39 zákona o důchodovém pojištění. Z důvodu dlouhodobě nepříznivého stavu poklesla pracovní schopnost žalobce pouze o 25 %. Rozhodující příčinou dlouhodobě nepříznivého stavu žalobce je diabetes mellitus I. stupně na inzulínoterapii, který omezuje fyzické a případně i smyslové schopnosti a má vliv na pokles pracovní schopnosti. Z jedné doložené hodnoty glykemie a glykem. hemoglobinu nelze hodnotit dlouhodobost dekompenzace glykemií, kdy ani na tyto hodnoty nebylo reagováno změnou výše inzulínoterapie. Nebylo hodnoceno podle písm. c

a výše, neboť pro takové hodnocení nebylo medicínské opodstatnění, nesvědčily pro to lékařské nálezy. Nejedná se o středně těžké postižení, neboť nejsou doloženy diabetické komplikace lehké vícečetné, ren. funkce jsou v normě. Další postižení jsou kompenzovaná a posudkově nevýznamná.

21. Na základě posudku o invaliditě ze dne 7. 3. 2023 vydala žalovaná dne 17. 3. 2023 žalobou napadené rozhodnutí.

V. Posudky PK MPSV, vyjádření k nim a postup soudu

22. Krajský soud nechal vypracovat posudek PK MPSV, pracoviště v Ostravě, která dne 30. 6. 2023 zasedala ve složení předsedkyně komise, další lékař s odborností v oblasti interní lékařství a tajemnice. Žalobce byl přítomen jednání PK MPSV.
23. PK MPSV měla k dispozici dosavadní správní spisovou dokumentaci OSSZ a ČSSZ, zdravotní dokumentaci a lékařské nálezy předložené žalobcem. V posudku byl shrnut průběh předchozího řízení, závěry prvostupňového rozhodnutí a napadeného rozhodnutí. Byly popsány žalobní námitky žalobce. Byla uvedena pracovní anamnéza žalobce. PK MPSV do posudku uvedla diagnostický souhrn žalobce. Následně provedla objektivní interní vyšetření žalobce při jednání komise. Na straně 3-4 posudku následně zpracovala posudkové hodnocení.
24. PK MPSV uvedla, že hlavní příčinou dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu žalobce je úplavice cukrová 1. typu bez významných diabetických komplikací. Dle glykovaného hemoglobinu je cukrovka dlouhodobě subkompenzovaná. Z pozdních komplikací je přítomna nezávažná neproliferativní diabetická retinopatie levého oka. jedná se o stav trvalý, progresi lze očekávat, trvalá dispenzarizace a sebekontrola jsou nutné.
25. PK MPSV po vyšetření žalobce a prostudování lékařských nálezů konstatovala, že pokles pracovní schopnosti je hodnocen srovnatelně s postižením uvedeným v kapitole IV, položce 2 písm. b) přílohy k vyhlášce č. 359/2009 Sb., pro které v rámci rozmezí 15-25 % stanovila míru poklesu pracovní schopnosti o 25 % s přihlédnutím k dalším onemocněním. Do minulosti je stav stejný, není důvod k uznání jakéhokoli stupně invalidity zpětně od roku 2017. PK MPSV považovala posudek lékaře OSSZ ze dne 14. 9. 2022 za posudkový omyl, jelikož není doloženo středně těžké funkční postižení s několika diabetickými komplikacemi lehčího až středního typu a denní aktivity nejsou vykonávány s obtížemi. Žalobce pracuje a sportuje a je nadále schopen vykonávat dosavadní zaměstnání realitního makléře v nezkráceném pracovním úvazku.
26. Ve vyjádření k posudku PK MPSV ze dne 20. 8. 2023 žalobce uvedl, že zásadním rozporem v celém posudkovém zhodnocení PK MPSV je, že je několikrát konstatována dlouhodobá subkompenzace mého diabetu, která se projevuje vysokou hladinou glykovaného hemoglobinu (GH), ale současně je několikrát zmiňováno, že můj diabetes je kompenzován dobře. Jeho zdravotní stav neodpovídá charakteristice kategorie 2b přílohy k vyhlášce č. 359/2009 Sb. - "*uspokojivá kompenzace nebo občasné metabolické kolísání*", ale odpovídá plně kategorii 2c a bohužel se u něj už začínají projevovat také prvky z charakteristiky kategorie 2d.

27. S ohledem na závěry uvedené ve vyjádření a k námitkám žalobce během jednání dne 28. 8. 2023 odročil krajský soud jednání za účelem doplnění posudku PK MPSV. Žalobce dne 20. 9. 2023 zaslal krajskému soudu zprávu z lékařského vyšetření MUDr. Z. Ř. ze dne 19. 9. 2023.
28. V **doplňujícím posudku** PK MPSV ze dne 13. 12. 2023 nebyly shledány důvody pro změnu již přijatého posudkového závěru. Posudková komise uvedla, že zlepšení kompenzace lze docílit zvýšením úsilí při dodržování životosprávy, dále např. používáním inzulinové pumpy, také systémem pro kontinuální monitorování glykémie. Dle odborné literatury jakékoliv snížení glykovaného hemoglobinu je pro pacienta přínosem. U žalobce je prokázáno pouze lehké funkční snížení pracovního potenciálu vyplývající zejména z nutnosti inzulinové terapie. V dokumentaci je uváděna počínající nezávažná diabetická retinopatie, nikoliv rozvinutá s funkčními dopady. Nově doložené cévní vyšetření – makroangiopatie bérceových tepen v kombinaci s aterosklerózou, zatím pod hranici významnosti se zachovalou normální perfusí do periferie, bez klinických projevů. Nejedná se o diabetické komplikace lehčí až střední, ale počínající, bez klinických projevů. Dále posudková komise uvedla, že psychický ani fyzický pracovní potenciál žalobce není podstatně snížen, aby odpovídal invaliditě I. stupně. Žalobce má zachovanu schopnost zvládat běžné zatížení a není důvod, aby vykonával některé denní aktivity s obtížemi. I v případě zařazení do kapitoly IV., položky 2c (rozmezí 30-45 %) přílohy k vyhlášce č. 359/2009 Sb., by bylo nutné stanovit pokles pracovní schopnosti maximálně na 30 % a tuto hodnotu dále snížit o 5 % na celkových 25 % s přihlédnutím k § 4 odst. 2 citované vyhlášky.
29. Posudková komise učinila závěr, že zdravotní stav žalobce se podstatně nemění, postižení neodpovídá a neodpovídalo invaliditě ani v minulosti. Lékař OSSZ dne 14. 9. 2022 při posouzení invalidity významně nadhodnotil funkční dopad zdravotního postižení, když nezohlednil závěry vyšetření diabetologa ze dne 25. 8. 2022 – diabetes mellitus 1. typu s nezávažnou neproliferativní diabetickou retinopatií, tím se dopustil posudkového omylu.
30. Ve vyjádření ze dne 6. 4. 2024 k doplňujícímu posudku PL MPSV žalobce uvedl, že v jeho případě byly zpracovány dva posudky. V případě prvního z nich byl předvolán před posudkovou komisí, kde strávil rozhovorem s komisí asi 15 minut, poté došlo ihned na místě k rozhodnutí. Rozhodnutí vzešlo výhradně ze zdravotní dokumentace, kterou si předem vyžádali od jeho ošetřujícího diabetologa, nedošlo k žádnému skutečnému zkoumání zdraví a příčin jeho dlouhodobě neuspokojivého stavu. V případě druhého posudku již ani nebyl přizván a pouze bylo rozpracováno znění prvního posudku a komentovány jeho námitky k němu. Dekompenzace nemoci následně velmi intenzivně působí poškození jeho vnitřních orgánů, což v budoucnosti bude nutné řešit nákladnou léčbou (oči, ledviny, játra, srdce, cévy).
31. K informaci, že nemůže být přihlíženo k lékařským zprávám vydaným po datu vydání napadeného rozhodnutí žalované, se dovoluje ohradit. Jedná-li se o údaje o jeho zdravotním stavu, který je špatný dlouhodobě (od r. 1977), tzn., že nelze přehlížet aktuální vyjádření lékařů, protože se vyjadřují k důsledkům tohoto dlouhodobě špatného zdravotního stavu.
32. "Posudkový omyl" měl být precizně zdůvodněn – tedy v čem přesně je považován za omyl. Žalobce se domnívám, že zdůvodnění toho, že nastal "posudkový omyl" musí být podloženo zjištěním skutečností v daném případě, a ne pouhým textovým vysvětlením.

VI. Druhé jednání krajského soudu

33. Krajský soud ve věci nařídil druhé ústní jednání, které se uskutečnilo dne 30. 5. 2024 za přítomnosti žalobce a zástupkyně žalované. Žalobce na žalobě trval a uvedl, že proti prvostupňovému rozhodnutí brojil námitkami ne z důvodu, že nesouhlasil s posouzením invalidity jako takové, ale rozporoval dobu, od kdy měla invalidita vzniknout. Nevěděl, že se v námitkovém řízení nebude rozhodovat toliko o okamžiku vzniku invalidity, ale žalovaná v námitkovém řízení může shledat, že žalobce není invalidním. Žalobce odkázal na písemná podání a zdůraznil, že nepovažuje posudkový závěr za objektivní, jelikož jej posudková komise při zpracování doplňujícího posudku neshlédla. Měl za to, že posudek PK MPSV nesplňuje požadavky § 5 a § 7 vyhlášky č. 359/2009 Sb., kvůli svému postižení není schopen vykonávat více než třetinu běžných zaměstnání. Brojil proti závěrům žalované, že nedodrжуje léčebný režim. Stanovenou léčbu dodrжуje, zvyšování cukru v krvi není s to ovlivnit v případě stresu a zátěžových situacích. V rámci dokazování byl proveden důkaz posudkem PK MPSV ze dne 30. 6. 2023 a doplňujícím posudkem ze dne 13. 12. 2023. Žalobce navrhoval k důkazu, aby byl vyšetřen odborníky, kteří by řádně zjistili jeho zdravotní stav. Žádné další návrhy na doplnění dokazování vzneseny nebyly. Poté byl účastníkům řízení dán prostor ke konečným návrhům a následně bylo postupováno podle § 49 odst. 12 s. ř. s.

VII. Posouzení věci krajským soudem

34. Krajský soud se nejprve zabýval námitkou nedodržení lhůty k vydání rozhodnutí. § 88 odst. 4 zákona č. 582/1991 Sb. Podle tohoto ustanovení orgán sociálního zabezpečení rozhodne o námitkách ve lhůtách stanovených podle § 71 zákona č. 500/2004 Sb., správního řádu. Závisí-li rozhodnutí o námitkách na posouzení zdravotního stavu, prodlužují se lhůty o 60 dnů. Žalobce nesouhlasil s tím, že žalovaná o námitkách rozhodla až po 108 dnech. V této souvislosti je třeba upozornit, že lhůta pro vydání rozhodnutí o námitkách je lhůtou pořádkovou. To znamená, že s jejím uplynutím zákon nespojuje zánik práva či jiné přímé následky. Nerozhodne-li však správní orgán v uvedené lhůtě, má účastník správního řízení právo brojit proti nekonání správního orgánu prostředky proti nečinnosti podle správního řádu. Krajský soud ze správního spisu zjistil, že v posuzované věci bylo prodlení žalované způsobeno tím, že neměla k dispozici lékařský posudek. Ten je v tomto typu řízení podkladem, bez něhož není možné ve věci rozhodnout, protože vlastní rozhodnutí závisí na lékařském zhodnocení, ke kterému žalovaná není odborně vybavena. Po doručení lékařského posudku rozhodla žalovaná za 10 dnů, nelze tedy v tomto případě hovořit o liknavosti žalované či o snaze účelově prodlužovat správní řízení. Nedodržení lhůty pro vydání rozhodnutí o námitkách tak nezpůsobilo nezákonnost napadeného rozhodnutí.
35. Žalobce dále brojil proti tomu, že je v napadeném rozhodnutí uvedeno nesprávné datum vyhotovení posudku ČSSZ. K tomu krajský soud uvádí, že sám žalobce v žalobě uvádí, že v jiné části napadeného rozhodnutí je již uvedeno správné datum vyhotovení posudku. Je tak zřejmé a žalovaná to ve svém vyjádření potvrdila, že se jedná o chybu v psaní. Z obsahu napadeného rozhodnutí jasně vyplývá, že jde o zjevnou nesprávnost, která nezpůsobuje vnitřní rozpornost napadeného rozhodnutí. S ohledem na argumentaci žalobce v žalobě jasně vyplývá, že napadené rozhodnutí řádně pochopil a neshledává v něm kvůli chybě v psaní logické rozpory. Uvedené formální pochybení žalované nemá na zákonnost napadeného rozhodnutí taktéž vliv.

36. Žalobce v žalobě dále namítal, že nebyl přítomen druhému jednání posudkové komise, na jehož základě zpracovala doplňující posudek. K této námitce krajský soud uvádí, že přítomnost posuzovaného není vyžadována za všech okolností a nepřítomnost posuzované osoby při jednání posudkové komise nemá bez dalšího za následek nepřesvědčivost posudku. K dané otázce se již vyjádřil opakovaně Nejvyšší správní soud na např. v rozsudku ze dne 14. 9. 2011, č. j. 4 Ads 82/2011-44, vyslovil, že *„přímé osobní vyšetření posuzované osoby lékařem okresní správy sociálního zabezpečení a posudkovou komisí Ministerstva práce a sociálních věcí by v řízení o příspěvku na péči podle zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, mělo být pravidlem. Takové pravidlo však nemůže platit bezvýjimečně a vždy musí být náležitě zohledněny konkrétní okolnosti projednávaného případu“*. V posuzované věci byl žalobce prvnímu jednání posudkové komise účasten. Posudková komise jej nepozvala na jednání, jehož účelem bylo zodpovědět námitky žalobce proti posudku ze dne 30. 6. 2023 a zpracovat doplňující posudek. Takovýto postup nelze posudkové komisi vytýkat. Pokud žalobce zhlédla během prvního jednání a pro doplnění posudku měla dostatek podkladů, neměla povinnost toliko z formálních důvodů vyžadovat přítomnost žalobce při jednání. Krajský soud shledal námitku nedůvodnou.
37. Právní úprava posuzování invalidity a podmínek nároku na invalidní důchod je obsažena v § 39 zákona o důchodovém pojištění, které upravuje tři stupně invalidity. Jestliže pracovní schopnost pojištěnce poklesla nejméně o 35 %, avšak nejvíce o 49 %, jedná se o invaliditu prvního stupně. Pokud se jedná o pokles pracovní schopnosti nejméně o 50 %, avšak nejvíce o 69 %, jedná se o invaliditu druhého stupně, a konečně v případě poklesu nejméně o 70 % se jedná o invaliditu třetího stupně. Při určování poklesu pracovní schopnosti se mj. bere v úvahu, zda jde o zdravotní postižení trvale ovlivňující pracovní schopnost, zda se jedná o tzv. stabilizovaný zdravotní stav a zda a jak je pojištěnec na své zdravotní postižení adaptován. Podle ustanovení § 39 odst. 6 zákona o důchodovém pojištění platí, že za stabilizovaný zdravotní stav [odstavec 4 písm. b)] se považuje takový zdravotní stav, který se ustálil na úrovni, která umožňuje pojištěnci vykonávat výdělečnou činnost bez zhoršení zdravotního stavu vlivem takové činnosti; udržení stabilizace zdravotního stavu může být přitom podmíněno dodržováním určité léčby nebo pracovních omezení.
38. Správní rozhodnutí o nároku na invalidní důchod je závislé především na odborném lékařském posouzení. Zdravotní stav a pracovní schopnost občanů pro účely přezkumného řízení soudního ve věcech důchodového pojištění posuzuje ministerstvo práce a sociálních věcí; za tím účelem zřizuje jako své orgány posudkové komise (§ 4 odst. 2 zákona č. 582/1991 Sb.). Při přezkumu rozhodnutí žalované vydaného na podkladě posudku lékařské služby ČSSZ v řízení o námitkách (dle § 88 zákona č. 582/1991 Sb.), resp. posudku odborné lékařské posudkové služby OSSZ vydaného pro účely prvoinstančního řízení, neposuzuje soud věcnou správnost posudku, neboť k tomu nemá potřebné odborné znalosti. Posudek posudkové komise MPSV soud hodnotí jako každý jiný důkaz podle zásad upravených v § 77 odst. 2 s. ř. s., avšak s ohledem na mimořádný význam v tomto řízení bývá tento posudek důkazem rozhodujícím v případech, kdy z hlediska své celistvosti a přesvědčivosti nevzbuzuje žádných pochyb, a nejsou-li tu ani žádné jiné skutečnosti nebo důkazy, kterými by správnost posudku mohla být zpochybněna. Požadavek úplnosti a přesvědčivosti kladený na tyto posudky spočívá v tom, že se komise musí vypořádat se všemi rozhodujícími skutečnostmi, především s těmi, které posuzovaný namítá, a že své posudkové závěry náležitě odůvodní.

39. Při rozhodování o nároku na invalidní důchod je tedy stěžejní naplnění požadavku na jasnost, srozumitelnost a úplnost odůvodnění správního rozhodnutí, resp. posudkového hodnocení, na němž je rozhodnutí založeno (srov. např. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 11. 2003, č.j. 5 Ads 42/2003-61, č. 800/2006 Sb. NSS, ze dne 7. 9. 2011, č. j. 6 Ads 99/2011-43, ze dne 11. 10. 2013, č.j. 4 Ads 42/2013-43, či ze dne 8. 7. 2015, č. j. 10 Ads 116/2014-46). Úkolem krajského soudu je vyhodnotit, zda je z lékařských posudků a zejména z posudku PK MPSV zřejmé, že byl stav žalobce komplexně posouzen na základě úplné zdravotnické dokumentace a že bylo přihlédnuto ke všem tvrzeným obtížím – tedy zda je posudkový závěr náležitě, přesvědčivě a srozumitelně zdůvodněn (srov. např. rozsudek NSS ze dne 23. 3. 2017, č. j. 2 Ads 17/2017-15, bod 19).
40. Náležitosti posudku jsou upraveny v § 7 vyhlášky č. 359/2009 Sb., o posuzování invalidity. Posudek o invaliditě musí obsahovat mimo formálních náležitostí rovněž účel posouzení a datum posouzení zdravotního stavu a pracovní schopnosti pojištěnce, výčet rozhodujících podkladů o zdravotním stavu pojištěnce, z nichž orgán sociálního zabezpečení vycházel při posouzení zdravotního stavu a pracovní schopnosti pojištěnce, skutková zjištění, ke kterým orgán sociálního zabezpečení dospěl při posuzování zdravotního stavu a pracovní schopnosti pojištěnce, výsledek posouzení zdravotního stavu a míry poklesu pracovní schopnosti se stanovením, zda se jedná o dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav, stanovení míry poklesu pracovní schopnosti, stupně invalidity, dne vzniku invalidity, dne změny stupně invalidity nebo dne zániku invalidity, schopnosti využití zachované pracovní schopnosti podle § 5 u pojištěnce, jehož míra poklesu pracovní schopnosti činí nejméně 35 % a nejvíce 69 %, a zda je pojištěnec v případě poklesu pracovní schopnosti nejméně o 70 % schopen výdělečné činnosti za zcela mimořádných podmínek. Obligatorní náležitosti posudku je rovněž odůvodnění výsledku posouzení zdravotního stavu a míry poklesu pracovní schopnosti (srov. k tomu rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 6. 2012, č. j. 4 Ads 19/2012-18).
41. Požadavek úplnosti a přesvědčivosti kladený na tyto posudky spočívá v tom, aby se komise vypořádala se všemi rozhodujícími skutečnostmi, především s těmi, které posuzovaný namítá, a aby své posudkové závěry náležitě odůvodnila. Rozhoduje-li žalovaná o odnětí určité dávky, musí v odůvodnění svého rozhodnutí jednoznačně vysvětlit, proč příjemce dávky již nesplňuje podmínky, na jejichž základě mu byla dávka přiznána (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 5. 2009, č.j. 4 Ads 14/2009-37). Napadené rozhodnutí, resp. posudkové hodnocení, na jehož podkladě je rozhodnutí o zamítnutí žádosti o přiznání invalidního důchodu vydáno, musí obsahovat přesvědčivé odůvodnění, konkrétně musí určit a objasnit důvod, proč nebyl invalidní důchod přiznán. Je tedy nutno přesvědčivě odůvodnit, na základě jakých skutečností a posudkových závěrů nebyla dávka přiznána. „Pro přesvědčivost posudkových závěrů je nezbytné, aby v posudku uváděný důvod zániku nebo změny stupně invalidity byl zcela konkrétně a jednoznačně vysvětlen, neboť jen tak může soud získat potřebný skutkový základ pro správné právní posouzení věci“. Jedná se přitom o otázku odbornou, pro jejíž posouzení nemá soud potřebné (medicínské) znalosti (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 2. 2011, č. j. 4 Ads 147/2010–117).
42. S ohledem na povahu sporu (spornou otázku) byl pro účely rozhodnutí ve věci v soudním řízení vypracován posudek PK MPSV ze dne 30. 6. 2023 a doplňující posudek ze dne 13. 12. 2023. Oba posudky krajský soud provedl k důkazu při ústním jednání dne 30. 5. 2024. Krajský soud vyhodnotil posudky z hledisek shora uvedených, zabýval se jeho úplností a

přesvědčivosti, a to jak vzhledem ke skutkovému stavu zjištěnému ze správních spisů, tak i vzhledem k žalobním námitkám, přičemž dospěl k následujícím závěrům.

43. Posudek PK MPSV byl vypracován posudkovou komisí zasedající v řádném složení (členem byl lékař se specializací v oboru interního lékařství). Posudek byl založen na všech dostupných podkladech (spisová dokumentace správních spisů včetně lékařské dokumentace a lékařských nálezů doložených žalobcem) a obsahoval požadované náležitosti. Posudková komise se vypořádala se všemi rozhodujícími skutečnostmi, své posudkové závěry náležitě a srozumitelně odůvodnila, přičemž posudek nevzbuzuje žádné pochybnosti. Posudky PK MPSV dospěly ke stejnému závěru jako posudek ČSSZ. Od těchto posudků se lišil toliko posudek lékaře OSSZ Frýdek Místek.
44. Krajský soud má skutkový stav má za řádně a dostatečně zjištěný. Posudek PK MPSV ze dne 30. 6. 2023 ve znění jeho doplnění ze dne 13. 12. 2023 soud považuje za úplný ve vztahu k podkladům i k hodnocení jednotlivých zdravotních postižení žalobce z hlediska jejich vlivu na jeho pracovní schopnost ke dni vydání napadeného rozhodnutí. Z hlediska přesvědčivosti závěrů tohoto posudku je třeba v první řadě zdůraznit, že tyto závěry se shodují ve stanovení kategorie zdravotního postižení žalobce s posudkem lékaře žalované v námitkovém řízení. Posudková komise stejně jako lékař v námitkovém řízení hodnotila rozhodující příčinu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu žalobce podle kapitoly IV, písmeno 2b přílohy k vyhlášce o posuzování invalidity.
45. PK MPSV považovala posudek lékaře OSSZ ze dne 14. 9. 2022 za posudkový omyl, jelikož není doloženo středně těžké funkční postižení s několika diabetickými komplikacemi lehčího až středního typu a denní aktivity nejsou vykonávány s obtížemi. Žalobce pracuje a sportuje a je nadále schopen vykonávat dosavadní zaměstnání realitního makléře v nezkráceném pracovním úvazku. Zdravotní stav žalobce se podstatně nemění, postižení neodpovídá a neodpovídalo invaliditě ani v minulosti. Lékař OSSZ dne 14. 9. 2022 při posouzení invalidity významně nadhodnotil funkční dopad zdravotního postižení žalobce, když nezohlednil závěry vyšetření diabetologa ze dne 25. 8. 2022 – diabetes mellitus 1. typu s nevážnou neproliferativní diabetickou retinopatií., tím se dopustil posudkového omylu. Toto vysvětlení, proč došlo k posudkovému omylu v posouzení zdravotního stavu žalobce, považuje krajský soud za zcela dostatečné a přezkoumatelné.
46. K namítané přítomnosti žalobce u jednání posudkové komise a jeho vyšetření posudkovou komisí, krajský soud uvádí, že v souzené věci z protokolu o jednání posudkové komise ze dne 30. 6. 2023 vyplývá, že tomuto jednání byl žalobce přítomen. Z protokolu o jednání posudkové komise ze dne 13. 12. 2023 vyplývá, že u tohoto jednání žalobce přítomen nebyl a PK MPSV konstatovala, že prostudovala podkladovou dokumentaci, která byla dostatečná k projednání v nepřítomnosti žalobce a k přijetí posudkového závěru.
47. Dále je nutné uvést, že úkolem posudkové komise MPSV, která se zabývala žalobcovým zdravotním stavem, bylo „pouze hodnotit zdravotní stav žadatele podle kritérií stanovených právními předpisy, nikoliv provádět primární klinická zjištění. To je úkolem ošetřujícího lékaře stěžovatele a lékařů odborných, u nichž se léčí (...) Přítomnost stěžovatele na jednání posudkové komise by tak byla nezbytná pouze v případě, pokud by zdravotní dokumentace o jeho zdravotním stavu byla neúplná, některé nálezy nejednoznačné či dokonce rozporné, případně pokud by bylo třeba došetřit některé skutečnosti a komise k tomu od něj potřebovala podrobnější informace“ (viz rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 5. 2013, č. j. 3 Ads 91/2012-

19, nebo též ze dne 5. 2. 2016, č. j. 2 Ads 209/2015-76, bod 44). Osobní vyšetření má zvláštní význam, existují-li rozpory mezi posudkovým hodnocením a podkladovými materiály (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 6. 2017, čj. 10 Ads 337/2016-33, bod 16). Nic z toho však nebyl žalobcův případ, neboť v něm není pochyb o souladu posudkových závěrů a kompletní lékařské dokumentace, k čemuž i žalobce u ústního jednání sdělil, že posudcích PK MPSV jsou zahrnuty veškeré lékařské zprávy a že žalobce netrpí jinými nemocemi či potížemi, než jsou uvedeny v diagnostickém souhrnu, který považuje za úplný.

48. Již výše bylo nastíněno, že správní soud si nemůže učinit úsudek o otázce posouzení míry poklesu pracovní schopnosti a stanovení dne vzniku invalidity sám, stejně tak si tento úsudek nemůže vyvodit sám žalobce. Je třeba dále zdůraznit, že posouzení podřaditelnosti zdravotního stavu žalobce pod korespondující ustanovení vyhlášky, tzn. zhodnocení zdravotního stavu, určení rozhodujícího zdravotního postižení a přepočet procentní míry poklesu pracovní schopnosti, soud neprovádí, protože jde právě o ten typ odborné úvahy, již soud, který nedisponuje potřebnými medicínskými znalostmi z oboru posudkového lékařství, nečiní sám, ale vychází z důkazu posudkem příslušné posudkové komise. Při objektivním hodnocení zdravotního stavu žalobce posudkovou komisí pro účely přiznání invalidního důchodu nelze brát v úvahu to, že žalobce svá zdravotní postižení subjektivně vnímá jako těžší nebo že by je zařadil do jiné kapitoly přílohy k vyhlášce č. 359/2009 Sb., než jak je vyhodnotili a zařadili posudkoví lékaři (viz např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 14. 3. 2018 č. j. 6 Ads 23/2018-37).
49. K námitce žalobce, že se jeho zdravotní stav může zhoršovat a v budoucnosti může docházet k poškození vnitřních orgánů, krajský soud pouze v obecné rovině uvádí, že v souzené věci je možné vycházet v souladu s § 75 odst. 1 s. ř. s. toliko ze zdravotního stavu, jaký měl v době rozhodování žalované. Případné zhoršení stávajících zdravotních obtíží, ke kterému by mělo dojít po tomto datu, popř. vznik nových zdravotních obtíží, nebo změna zdravotního stavu žalobce jako taková, proto nemohou být v tomto řízení v zásadě nikterak zohledněny. Žalobce tak má možnost poukazovat na své případně se zhoršující zdravotní obtíže, které nastaly po datu 17. 3. 2023, v novém správním řízení.
50. Žalobce nesouhlasil s tvrzením posudkové komise, že lze posudkové zhodnocení v posudku OSSZ považovat za posudkový omyl. K tomu krajský soud uvádí, že posudek OSSZ se zcela lišil od posudku ČSSZ a PK MPSV, jejichž hodnocení poklesu pracovní schopnosti žalobce bylo totožné. Jak posudek ČSSZ, tak PK MPSV vysvětloval, v čem shledává nedostatky posudku OSSZ a že se jedná o posudkový omyl. Zejména z posudku PK MPSV jasně vyplývá, proč nelze shledat posudek OSSZ přesvědčivým. PK MPSV objasnila, že u žalobce není doloženo středně těžké funkční postižení s několika diabetickými komplikacemi lehčího až středního typu a denní aktivity žalobce nevykonává s obtížemi (pracuje, sportuje). PK MPSV proto neshledala podklady a důvod proto, aby byl žalobce hodnocen podle kapitoly IV, položky 2 písm. c) přílohy k vyhlášce č. 359/2009 Sb., jak to učinil lékař OSSZ. Dle krajského soudu je vysvětlení PK MPSV logické, přezkoumatelné, shodující se s hodnocením lékařské posudkové služby ČSSZ, proto posudek OSSZ za posudkový omyl považoval a jeho závěry v řízení nijak nezohledňoval.
51. Závěrem soud zdůrazňuje, že považuje posudek PK MPSV ze dne 30. 6. 2023 ve znění jeho doplnění ze dne 13. 12. 2023 za stěžejní důkaz o tom, že žalobce nebyl k datu vydání napadeného rozhodnutí invalidní. Napadené rozhodnutí tedy vycházelo z dostatečně zjištěného skutkového stavu věci.

VIII. Závěr a náhrada nákladů řízení

52. V soudním řízení nebylo prokázáno, že by žalobce byl k datu vydání napadeného rozhodnutí invalidní. Závěry napadeného rozhodnutí tedy nezbyvá než potvrdit. Žaloba nebyla shledána důvodnou a krajský soud ji zamítl, jak je uvedeno ve výroku I. tohoto rozsudku.
53. O náhradě nákladů řízení bylo rozhodnuto ve smyslu § 60 s. ř. s., podle kterého nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl na věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Žalobce neměl ve věci úspěch, nemá proto právo na náhradu nákladů řízení. Úspěšné žalované žádné náklady nad rámec její obvyklé úřední činnosti nevznikly, náhrada nákladů řízení jí tudíž přiznána nebyla (srov. usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 3. 2015, č. j. 7 Afs 11/2014-47).

Poučení:

Proti tomuto rozsudku **lze** podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvojím vyhotovení u Nejvyššího správního soudu. V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Ostrava 30. května 2024

Mgr. Jana Volková
samosoudkyně